

Σχεδιασμός και οργάνωση μιας διδασκαλίας

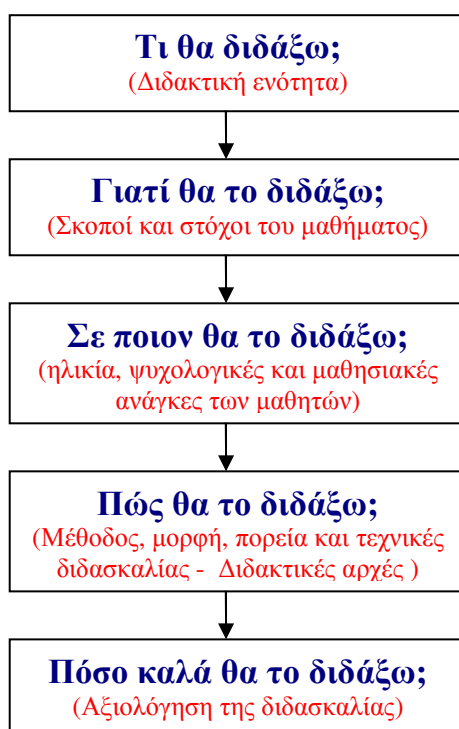
Παναγιώτης Α. Θεοδωρόπουλος

Σχολικός Σύμβουλος ΠΕ03

e-mail@p-theodoropoulos.gr

Διευκολύνει να θυμόμαστε τα διάφορα στοιχεία του σχεδιασμού και της οργάνωσης μιας διδασκαλίας με μορφή ερωτημάτων χρησιμοποιώντας ερωτηματικές αντωνυμίες ή ερωτηματικά επιρρήματα. Τα ερωτήματα αυτά καθορίζουν τους άξονες στους οποίους θα πρέπει να κινηθούμε και έτσι ο σχεδιασμός και η οργάνωση της διδασκαλίας μας να γίνεται με πιο συστηματικό τρόπο.

Τα ερωτήματα αυτά με τη σειρά είναι:

Ας δούμε πιο αναλυτικά καθένα από τα παραπάνω ερωτήματα.

1. Το πρώτο ερώτημα αναφέρεται στην ενότητα που θα διδαχθεί, η οποία προφανώς πρέπει να είναι συμβατή με το Αναλυτικό Πρόγραμμα Σπουδών (Α.Π.Σ.) και το σχολικό βιβλίο.
2. Το δεύτερο ερώτημα αναφέρεται στους σκοπούς και τους στόχους της διδασκαλίας της ενότητας, οι οποίοι πρέπει να είναι σαφείς και ρεαλιστικοί και να καλύπτουν εκτός από τον γνωστικό και τον συναισθηματικό και κοινωνικό τομέα.

Για την διατύπωση των διδακτικών στόχων πρέπει να έχουμε ως γνώμονα το Α.Π.Σ. και τις ανάγκες των μαθητών. Αν χρειαστεί, μπορεί να γίνει και διαφοροποίηση των διδακτικών στόχων με συνέπεια την διαφοροποίηση της διδασκαλίας.

3. Το τρίτο ερώτημα είναι εξ' ίσου σημαντικό με τα υπόλοιπα και αναφέρεται στους μαθητές. Είναι αδιανόητο να σχεδιάζουμε μία διδασκαλία χωρίς να λαμβάνουμε υπόψη μας τους μαθητές, δηλαδή τις ικανότητες και δυνατότητές τους, τα ιδιαίτερα ψυχολογικά και αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της ηλικίας τους, τις προϋπάρχουσες γνώσεις τους, τις μαθησιακές τους ανάγκες, τα ενδιαφέροντά τους, τα κοινωνικο-πολιτισμικά δεδομένα της τάξης και άλλα, στοιχεία που μπορούν να μας οδηγήσουν και σε διαφοροποίηση της διδασκαλίας.
4. Το τέταρτο ερώτημα αναφέρεται γενικά στην στρατηγική που θα ακολουθήσουμε. Ανάλογα με την διδακτική ενότητα και τη μαθησιακή ετοιμότητα των μαθητών μπορούμε να σχεδιάζουμε και να οργανώνουμε τη διδασκαλία μας επιλέγοντας την μέθοδο, την μορφή, την πορεία και τις τεχνικές που θα ακολουθήσουμε σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

Μέθοδος	Μορφή	Πορεία	Τεχνικές
<p>Συνήθως αναφέρεται στον γενικότερο σχεδιασμό μιας διδασκαλίας και μπορεί να είναι:</p> <p>Δασκαλοκεντρική (J. F. Herbart...)</p> <p>Βιωματική (Dewey...)</p> <p>Συμμετοχική κλπ.</p> <p>Αναφέρεται όμως και στον τρόπο επεξεργασίας των δεδομένων και μπορεί να είναι:</p> <p>Επαγωγική Παραγωγική Αναλογική Συγκριτική Αναλυτική Συνθετική Αξιοματική</p>	<p>Δασκαλοκεντρική</p> <p>διάλεξη αφήγηση παρουσίαση επίδειξη</p> <p>Μαθητοκεντρική</p> <p>διερεύνηση ανακάλυψη σχέδιο εργασίας (μέθοδος project)</p>	<p>Ψυχολογική και γνωσιολογική προετοιμασία των μαθητών</p> <p>Επαφή των μαθητών με τα δεδομένα, επεξεργασία των δεδομένων και εξαγωγή συμπερασμάτων</p> <p>Εφαρμογή</p> <p>Έλεγχος κατανόησης και ανατροφοδότηση</p> <p>Ανακεφαλαίωση</p> <p>Αξιολόγηση</p>	<p>Εισήγηση Εμπλουτισμένη εισήγηση Ερωτήσεις-απαντήσεις Συζήτηση Καταιγισμός ιδεών Ασκήσεις Επίδειξη Ομάδες εργασίας Παιχνίδι ρόλων Λύση προβλήματος Καθοδηγούμενη μάθηση Διδακτική επίσκεψη</p>

Ακόμη, μια καλή διδασκαλία πρέπει να διαπνέεται και από διδακτικές αρχές σύμφωνα με τον παρακάτω κατάλογο.

Διδακτικές αρχές

- ✓ Αυτενέργειας
- ✓ Ατομικότητας
- ✓ Ανατροφοδότησης
- ✓ Διαθεματικότητας
- ✓ Εποπτείας
- ✓ Ενδιαφέροντος
- ✓ Επαγωγικότητας
- ✓ Κοινωνικότητας
- ✓ Ολότητας

5. Το πέμπτο ερώτημα αναφέρεται στην τελική φάση της διδασκαλίας, που είναι η αξιολόγησή της, δηλαδή ο έλεγχος αν επιτεύχθηκαν οι διδακτικοί στόχοι. Δεν είναι δυνατόν να σχεδιάζουμε και να υλοποιούμε μια *καλή* διδασκαλία σύμφωνα με τις παραπάνω προδιαγραφές και να αδιαφορούμε για την *αποτελεσματικότητά* της! Μην ξεχνάμε πως διδάσκουμε Μαθηματικά για τους μαθητές μας και όχι για μας και πως η **ποιοτική διδασκαλία**, η οποία πρέπει να είναι ζητούμενο κάθε εκπαιδευτικού, είναι ο συνδυασμός μιας *καλής* και *αποτελεσματικής* διδασκαλίας.

Σχέδιο διδασκαλίας

Ένα απλό σχέδιο διδασκαλίας εκτός από τα βασικά στοιχεία (*όνομα σχολείου, ονοματεπώνυμο εκπαιδευτικού, τάξη, τμήμα, ημερομηνία και γνωστικό αντικείμενο*) πρέπει να περιέχει:

- Τον τίτλο της διδακτικής ενότητας.
- Τους διδακτικούς στόχους.
- Χαρακτηριστικά στοιχεία των μαθητών (προϋπάρχουσες γνώσεις, ιδιαιτερότητες κλπ.).
- Τις διδακτικές ενέργειες και τα μέσα υλοποίησης της διδασκαλίας.
- Συμπληρωματικές παρατηρήσεις του διδάσκοντος.

Σημείωση: Κατά την προετοιμασία και υλοποίηση μιας διδασκαλίας είναι προφανές ότι θα πρέπει να λαμβάνουμε υπόψη μας και τις οδηγίες διδασκαλίας του Υπουργείου Παιδείας.